

ENAKOST

Politični vestnik delavskega ljudstva.

Maribor, četrtek 1. septembra 1921.

Uredništvo „ENAKOSTI“
Maribor, Ruška cesta št. 5.

Telefon št. 326.

Nefrankirana pisma se ne
sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo.

To so razmere!

Neverjetna malobrižnost zdravstvene oblasti.

Pravijo, da smo kulturni narod, da živimo v urejeni državi, pravijo, da je pri nas vse lepo in srečno, in bogdaj, da bi se držnili o vsem tem dvigniti. Takoj nas razupijejo za škodljivca države, za prevzetneža, komunista itd., proti kateremu ni noben izjemen zakon dovolj oster. Toda vzlic vsemu lepemu pripovedovanju o kulturnosti, urejenosti in udobnosti našega življenja ostajajo pri nas razmere še vedno enake, to se pravi, še vedno škandalozno grde in slabe.

Vzemimo samo en primer: Na Štajerskem razsaja že nekaj časa griža, ki zahteva dan za dnem večje število žrtev. Če vasi so že okužene, bolezen je zašla že v sama mesta. Imamo opraviti z epidemijo najnevarnejše vrste. Ali mislite, da je zdravstvena oblast, da so politične oblasti karkoli ukrenile, da se bolezen zaježi, da se priskoči bolnikom na pomoč? Kaj še! Nič se ni ukrenilo, zdravnikov ne vidite nikjer, nikjer nobenih ukrepov proti preteči nevarnosti. Kaj nevarnost epidemije, kaj človeške žrtve. Za to ni sredstev in tudi ne časa. Če pa kje izmogan in zatirani delavec nekoliko krepkeje zamrmra, pa je takoj cel vladin aparat na nogah, vse gre kakor po olju: dotični delavec bo takoj ob službo, takoj zaprt, takoj ob življenje.

Seveda v tem slučaju gre za posebno vrsto epidemije, gre za politično epidemijo, ki razsaja že po celi državi. Na tem polju so seveda oblasti delavne. Od žandarmerije do ministra vse je na svojem mestu. Zakaj take vrste politične epidemije se gospoda največ boji. Tu je ona kot razred v opasnosti. Če pa gre za epidemijo, pri kateri je v nevarnosti na stotine, na tisoče navadnih, plebejskih življenj, tedaj se nihče ne zgame, tedaj ni o poklicani oblasti ne duha ne sluha.

Tako doživljamo sedaj pri nas ta razveseljiv pojav, da že vse govori o griži, da so že cela okrožja okužena, da pa o vsem tem ravno poklicana zdravstvena oblast ničesar ne ve. Vsaj tako se nam zdi. Ker če bi o razsajajoči griži res kaj vedela, pa vzlic temu nič ukrenila, kakor sedaj slučaj na Štajerskem, bi morali reči, da bi bilo treba one vladne gospode, ki so poklicani, da skrbijo za javno zdravje, takoj vse zapreti kot navadne zločince. Zakaj zločin je vse to, kar v tem oziru vidimo. V celi zoni od Ptuja do Ormoža nimate ne enega zdravnika, od Maribora do Sv. Lenarda, torej za cel teritorij zapuščenih Slovenških goric ne enega zdravnika! In tako dalje. Medtem griža razsaja, zdravnikov nikjer, nikjer znaka, da imamo pri vladi v Ljubljani tudi poverjenišvo za zdravje, o katerem se trdi, da sega njegov delokrog celo do Istre! Uboga Istra in... Slovenija.

Gospodje se bodo izgovarjali, da morajo prei poročati svoji direktni višji inštanca v Beogradu in čakati na odgovor (medtem bomo že vsi krknili na grižo!), da ni zdravnikov in kajti jaz vseznam, ne bodo pa povedali to, kar je edino res, da je namreč njim za ljudsko zdravje ravno toliko mar, kolikor nam za obstoj kapitalističnih monarhij.

Smo kulturni narod, živimo v urejeni državi, ki skrbi za vse. Tako pravijo in tako je. Kdor trdi drugače, je komunist. Na vešala ž njim!

Zdravnikov, profilakse in take sitnosti ne trebamo. Glavno je, da imamo bariče in izjemne zakone. Pribečevica in davčne iztirjevalce. Ko bo na postala epidemija splošna, se bomo pa obrnili za pomoč na Ameriko. Mi gremo naprej...

Glejte kaj delajo, ne kaj govore!

Minulo nedeljo nas je osrečil gospod minister na razpoloženju dr. Korošec. Gospodje klerikalci smatrajo sedanji čas za oportun iz politične gospodarskih kot tudi iz vremenskih ozirov. Suša in vročina na eni strani, draginja in politična situacija se zdi katoliški gospodi za ugoden čas, da gre med ljudstvo, da izrazi velikansko nezadovoljnost, ki vlada na vseh poljih življenja. Da katoliški gospodje agitirajo za svojo stranko nas končno ne bi zanimalo, toda način in sredstva, katerih se pri svoji agitaciji poslužujejo, nas zanima. Sicer so gospodje imeli dva shoda zaporedoma, in sicer enega v frančiškanski cerkvi, drugega pa takoj za tem nasproti pri Götzu. Da ni bilo to, kar se je vršilo v frančiškanski cerkvi, nič drugega kakor navaden klerikalni shod za isto publiko ko pozneje pri Götzu, ve vsak šolski otrok. Govornik v duhovni obleki (menda dr. Hohnjec) se je v glavnem pečal s politikom, mesto da bi razlagal krščanski nauk, je agitiral za katoliško časopisje. Za tem se je shod prenesel v Götzovo dvorano.

Prvi govornik dr. Anton Korošec se je poslužil že v začetku svojih izjavij demagogije. Gospod je izrazil kraljevo smrt in tudi sušo, tudi ni pozabil na visoke davke. Predaleč bi nas zavedlo, če bi hoteli omeniti vse že tisočkrat obrabljene fraze gospoda dr. Kot železničar delavce se omejuje samo na ono, kar se tiče delavstva. Z ozirom na publiko, katero je imel g. rimski dr. pred seboj, je takoj izrazil kmetu ko tudi delavca. Pravi, da se očita klerikalcem, da skrbijo samo za kmetu. »Res je,« pravi g. Korošec, »da se brigamo mnogo za kmetu. Toda mi smo stranka za vse sloje, mi smo prelomili buržuazijske predsodke, mi smo šli naprej za jednakoopravnost vseh slojev in hočemo delavstvo iztrgati iz rok kapitalizma, hočemo dvigniti delavca k jednakoopravnosti z družini sloji v sve-

ho sodelovanja pri vseh produkciskih panogah. Mi nočemo, da bi delavec še dalje ostal suženi kapitalizma. Imamo svoje grehe, toda pred kapitalizmom so naše roke čiste, šli bomo v boj za delavstvo, vi pa idite in združite se v strokovnih organizacijah.«

Ta odstavke dr. Koroščevega govora nas pred vsem zanima. Ko so zbrani kmetje iz bližnje ter dalnje okolice kot tudi nekateri delavci poslušali izjavljanja dr. Korošca so nehote — saj za trenutek — pozabili na sušo in draginjo. Kadar klerikalci tako govore ko je v nedeljo govoril g. Korošec, tedaj ne čutijo samo kmetie in delavci sušo, marveč je takrat suša v klerikalnih jaslilih. Gospod Korošec si je privoščil tudi socialdemokrate ter omenil, da isti žro iz vladnih jaslilih. Vsekakor pa bi pričakovali od krščanskih mož, da bi v pvoščevali najvišji zakon, na katerem bazira celoten krščanski nauk, ki pravi: Ljubi svojega bližnjega kot samega sebe in kar želiš sam sebi, to želi tudi svojemu bližnjemu. Imamo menda dva ali tri ministre na razpoloženju, ki dobivajo menda predpisano penzijo. To bi bilo tedaj ono, kar pravi g. dr. Korošec, da žrejo iz vladnih jaslilih. Tudi zato bi našli primeren vzgled v sv. evangeliju, kjer se govori o brnu in pezdriju.

Gospod dr. Korošec si predstavlja socialnega demokrata nekako tako le: ako bi prišel socialdemokrat v položaj, da bi dobil kakšno kofli penzijo, tedaj bi se je moral odreči. Hodil naj bi kolikor mogoče naz, mesto čevljev bi naj imel lesene coklje, za obleko kvečjemu zdrgnjen plašč in namesto pokrivala naj bi nosil dolge lase, živel pa naj bi se s travo. Kristovi namestniki pa naj bi se oblačili v zlatom obšito obleko, se vozili v ministrskih avtomobilih in salonskih vozih. Sicer pa se nam zdi čudno, če smatra g. dr. Korošec še vedno za potrebno, da se peča s socialnimi demokrati katere je 21.

novembra 1920 na shodu v Sl. Bistrici z eno samo gesto odpravil s sveta rekoč: socialnih demokratov pa itak ni več.

Če pravi g. dr. Korošec: »mi smo stranka za vse sloje,« tedaj moramo to vodji klerikalne stranke zelo zamoriti. Ako bi kaj takega slišali iz ust katerega vaškega kaplana, tedaj bi se mu pomilovalno nasmejnili, toda takšna budalost pa prav nič ne pristaja tako visokemu politiku. Zastopati vse sloje se pravi nikogar zastopati. Lepo se sliši beseda: mi hočemo dvigniti delavca k jednakoopravnosti itd. Sicer edino kar je resnično in tudi odkritosrčno, kar slišimo prikrat iz ust klerikalnega voditelja, ki pravi: Imamo svoje grehe! Dali ima g. dr. Korošec resničen namen se poboljšati in ne več grešiti, to je za nas važno vprašanje. Železničari se posebno spominjamo Koroščeve pravičnosti iz njegovega ministirovanja. Krščanski mož ima kosmato vest. Iz krščanskega usmiljenja je vrzel hladnokrvno tisoče železničarjev na cesto, ni slišal pa tudi sedaj ne sliši joka gladnih družin, še več: izdal je naredbo s katero je oškodoval zopet na tisoče nedolžnih otrok. Njegova naredba o regulaciji draginskih doklad družinam železničarjev je mnoge oropale onega, kar so do takrat imeli. Med tem ko so dobivali do Koroščeve naredbe vsi železničarji brez razlike, za svoje otroke, ki niso bili zakonski ko tudi za ženo, četudi niso bile cerkveno poročene, draginjsko doklado. Od 1. oktobra 1920 ne dobe več železničarji za nezakonske otroke ko tudi ne za žene, ki niso bile katoliško venčane. En tak železničar je do sedaj izgubil na draginjski dokladi čez 10.000 K. Kako tak človek v današnjih časih živi, to seveda katoliškega popa malo briga!

Gospod jezuit bi bil lahko veliko krajši v svojih izjavljanjih. Namesto mnogih deklaracij bi bil raje brez ovinkov izjavil, da so zla in vsa nezadovoljnost izhaja iz današnjega krivičnega družabnega reda, ter da bo njegova sveta naloga, da se bo on ko tudi cela klerikalna stranka boril za spremembo istega. Nam socialistom je čisto vse eno kdo nam prinese svobodo. Vsakomur bomo hvaležni in vsakomur bomo zasluge v polni meri priznali. Toda besede pri klerikalcih so eno in dejanja pa drugo. In obiskovalec Koroščevega nedeljskega shoda bi pač lahko rekel: Ich höre wohl eine Stimme, allein es fehlt mir aber der Glaube! Gospodje bi nam radi odvzeli veter z naših jader ter se posebno v zadnjih časih kinčajo s točkami našega programa ko sraka s pavovim perjem. Toda časi so resni in ne bo mogoče tudi v prihodnje ljudstva tako slepiti kot dosedaj. Besedam bodo morale slediti dejanja sicer bo palica.

Za ustanovitev ljudskega vseučilišča.

Ljudstvo potrebuje izobrazbo. To pa pridobi samo z učenjem, v šoli ali s samoizobrazbo. V izobraževanju širših ljudskih slojev naprednih narodov pa igra zelo veliko nlogo ljudska univerza. V njej naj dobi slušatelj glavne osnovne pojme o človeških znanostih, na katerih je samemu mogoče graditi dalje in se samofobrazevati. Vsi napredni narodi imajo ljudske univerze. Tako Čehi, Nemci, Francozi, Angleži, Danci itd. Toda žalostno dejstvo je, da nimamo Jugoslavi ne ene ljudske univerze, kjer bi dobivali potrebno znanstveno podlago tudi širši narodni sloji. Zato nas je toliko bolj razveselila vest, ki smo jo prejeli iz Celja, da hoče »Klub naprednih slovenskih akademikov v Celju« prirediti s kluturno gradbo ljudske univerze.

O ustanovitvi ljudske univerze smo prejeli iz Celja sledečo vest: »Klub napred. slov. akademikov v Celju« priredi od 12. septembra naprej vrsto stalnih predavanj v risalnici meščanske šole v Celju (I. nadstropje), vedno ob ponedeljkih ob pol 2. uri.

Predavanja bodo poljudno znanstvena in po možnosti vedno nazorna (ob slikah, aparatih itd.) ter iz vseh mogočih strok. Otvoritev predavanja je 12. septembra ob pol 2. uri. Vse gospode predavatelje, ki so že obljubili predavanja, vse gospode, ki bi bili pripravljeni, da predavajo, gg. ured-

nike celjskih in gg. dopisnike ljubljanskih in mariborskih listov, delavstvo in gg. zastopnike celjskih kulturnih društev prosim klub, da se udeležijo informativnega sestanka zlede ljudskega vseučilišča v Celju, ki se bo vršil 3. septembra ob 20. uri v čitalnici »Narodnega doma«.

Tedenski pregled. Iz naše države.

Zedinjenje jugoslovanskega proletariata se je izvršilo vsaj v glavnih oblikih. Sobotni »Naprej« prinaša na uvodnem mestu resolucijo, ki so jo delegati socialno demokratične stranke Slovenije, Socialdemokratske partije Jugoslavije in Socialistične radniške partije Jugoslavije sprejeli na sestankih 1. in 2. avgusta. Ustvarila se je po tej resoluciji Socialistična zasednica Jugoslavije, katere tvorijo prehod k enotni jugoslovanski socialistični stranki, ki se bo ustanovila na prihodnjem kongresu vsega jugoslovanskega socialističnega proletariata. Prvo delo zasednice je bil proglas delavstvu, naj zbira darove za gladujoče rusko ljudstvo in naj zbrane prispevke pošilja odgovarjajočim strankinim tajništvo v Ljubljani, Zagrebu in Belgradu.

Dr. Ivan Tavčar je 28. pr. m. praznoval sedemdesetletnico svojega rojstva. Ob tej priliki mu je čestitala vsa Jugoslavija in Slovenija, ki pozna njegovo veliko delo politika in pisatelja. Četudi ni bil dr. Tavčar nikoli prijatelj socialističnega gibanja, vendar so se tudi socialisti pridruživši iskreni želji, da bi še dolgo let živel ta mož dela in načel.

Zagrebski občinski svet je bil med tem časom razpuščen, ker ni poslal svojih zastopnikov na pogreb kralja Petra.

Sarajevski delavski dom je prešel v roke njegovega pravega lastnika, socialistične delavske stranke. Krščanski socijli in cecilbambule so raditve dvignili velik hrup o podkupljenih socialistih. Vendar, ker svet že pozna njih otročje bojne metode in se jim le smeje, so kmalu utihli.

Preiskava radi atentata na Draškoviča je končana in se prične v kratkem sodna razprava. V tem pa smo skoro pozabili na to, kdo je bil Draškovič in kaj je imenitnega napravil za bodoče človeštvo.

Razbojnik po južni Srbiji so postali predrznejši. Vodji jih neki Husein Bošković, ki napada zlati oronjke. Prišlo je do cele vrste malih bitk, po katerih se je Husein umaknil v Hercegovino. Vrše se strašna grozodejstva — na obeh straneh.

Tedenske novice.

Maribor.

V novi državi ljudje starih manir, si mora priznati vsakdo, kdor prečita članek v »Poštnem Glasniku« od 15. avgusta pod imenom »Disciplina, kje si!« Nekaj poštni uradnik z zlatim kolorjem se bridko pritožuje, da je pošto ravnanje prepovedalo, da bi se poštni sluge uporabljali za to, da bi med uradniki urami donosali »komodnim višjim« kavo, čaj, cigarete, limone, kremvirštelne itd. in stregli še drugim kapricam. Mož se temu kar ne more načuditi, in pravi kakšna predrznost, da se hodijo sluge pritoževati na pošto ravnanje za take stvari: to je možno samo v SHS državi, ni pa bilo v stari Avstriji. Menda se mu sploh zdi neumno, zakaj smo podrl staro Avstrijo. — Kje je disciplina? Ta stram - avstrijskanec, morda oficir, toži, da sta prevelika kolegialnost in demokratičen krivda, da je izginila disciplina in pa slopa pokorščina ter so se nehale uslužbenstvu tresti hlače pred »višjimi«. Zanimivo je, da mož dolži organizacijo, ki naj spaja »višje« z »nižjimi«, da je disciplina prenehala. Iz vsega je prav jasno razvidno, kakšno veliko vrednost ima organizacija, ki naj brani interese poštnih uslužbencev. Organizacija je po mnenju tega uradnika zato, da bi služila interesom uradništva, poštni sluge pa naj postanejo enostavno se natekarji itd. Po uradnih urah naj pa morda še drva cepijo in otroke pestujejo svojim višjim. — Končno bi še pripomnili to-le: Disciplina v službi je vedno izvrševanje svojega odkazanega posla. Gospodji z zlatimi cvratniki bi povedali sedaj na ušesa, da naj le-ti vrše svoje dolžnosti in naj gospodje inspektorji itd. kadar imajo nočno službo pridejo v urad ob uri, ki je določena, pa ne enkrat v jutro spat na divan; sluga pa naj vrši službo vedno in točno, ker je sicer izpostavljen šikanam od zgoraj in tudi denunciacijam. Kako naj dvigne disciplino dejstvo, da se uradnikom take vrste plačujejo doklade v skoro štirikrat višji izmeri kot slugi? To samo malodonek. — Te vrstice naj zastopujejo — o disciplini v službi. Tistim uradnikom, ki se ne morejo najesti doma, pa svetujemo, naj se ogledajo pri poštnem ravnanstvu, ki bo nastavilo na poštah tudi natekarje.

Pripravljeni smo na odgovor, če bo še kdo stikal za — disciplino. Slugam in enakim poštnim param pa priporočamo, da si članek v »Poštnem Glasniku« preberejo in potem o »Zvezki« ustvarijo svoje pošteno mnenje. (Poštno ravnanstvo je omenjeno prepoved izdalo najbrž z ozirom na neko notico, ki je pred časom izšla v »Enakosti«. Op. uredn.)

Nekaj carinskih razmer! Kakor čujemo se pri pošto - carinskem uradu vedno menjavajo cariniki. Skoro vsakih 14 dni se najdejo tankaj drugi uradniki; dobro izvežebani pa sploh ne ostanejo. To seveda povzroča zavlačevanje carinjenja in nakupljenje poštnih paketov, na katere že stranke težko čakajo. Kot vzrok temu se navaja nagajivost tamošnjega revizorja, ki vsakega uradnika naznani, ako pride kak črtut ure pozneje v službo ali pa, da oddide par minut prej. Tisto pa seveda ta gospod ne vidi, da mu takšni cariniki napravijo po štirikrat toliko in še več v enem dnevu, kakor pa nekateri, ki delajo in carinijo natančno v določenem času. Radovedni smo kdaj bode upravniki glavne carinarnice v Mariboru napravili red?

Rusij v poštni službi. Slišali smo, da ljubljansko pošto ravnanstvo pošilja naše ljudi v Bosno in drugam, ter jih namočeja z Rusi. Pri nas je pa poleg tega zadosti zavednih in poštenih Slovencev brez kruha. Tako je bilo v kratkem 20 uradnikov in uradnic premeščenih v boljše kraje. V Ljubljani pa imamo ruske uradnike in pismonoše, naše domačine pa predstavljajo iz kraja v kraj. Morda vsebuje to že nova službena pragmatika? Na takšen način se je že lahko poštni uslužbenca naprej veselilo. Tudi v Mariboru so dobile že tri gospodične poziv za Bosno. Še bolj radovedni smo kaj je doslej storila proti temu organizaciji, ki brani stanovske koristi nastavljenec pod imenom »Zveza«?

»Čisti« Slovenci so menda nekateri uradniki na mariborski glavni pošti, ker si ob vsaki priliki dovoljujejo zasmejavati tamošnje poštne sluge, češ, kakšno slovensko govorijo. Tem gospodom, ki znajo, da ima slovensčina v vsakem kraju skoraj svoj dialekt, ki je semintja pomešan s tujkami. Poštni sluge so pač obiskovali premalo šol, da bi se tako visoko naobržili, da bi znali čisto slovensčno, dasti se mi Slovenci z njimi prav dobro razumemo. Kar se pa olike tiče, so pa sluge prepričani, da jo imajo dobro porčijo več od gotovih uradnikov. Svetujemo zato tistim »čistim« Slovencev - uradnikom, da naj se spomnijo časov, ko niso znali slovensčine rojeni Slovenci - uradniki, ki so bili pri pošti in so še danes, seve »čisti« Slovenci. Se razumemo?

Pozdrave pošiljajo iz »Albanskega položaja« Kolmanič Franc iz Rihtarovcev, Jože Spindler iz občine Drakovci ter ostali pri 19. peš. puk. 1. bat. 1. četa v Debaru.

Razstava Štiplovesek - Vidmar. Otvoritev druge umetnostne razstave v Mariboru bo v nedeljo, 4. septembra v gorenjih prostorih Narodnega gledališča ob 10. Vstop k otvoritvi je dovoljen le z vabilom; popoldne ob 14. bo razstava odprta tudi za občinstvo in potem vsak dan od 10. do 13. in od 14. do 17. do vstetega 24. septembra.

Znižanje varnostne straže v Mariboru. Kakor čujemo, se je vlada odločila, da zniža število stražnikov in jih prestavlja v precejšnjem številu drugam.

Porotne razprave v Mariboru se prične 19. sept. Za prvi dan sta razpisana velezanimivi slučaj velikih sepiarj carinika Nepomuckega ter slučaj drznega rop v kolodvorski menjalnici v Mariboru (obtoženec Vasilij Porkovič).

C. lie.

Celjskim sodrugom!

Vabimo vse celjske sodruga na člensko zborovanje v Celju dne 4. septembra v gostilni »Zeleni travnik« ob 8. uri dopoldan.

Vsakega posameznega člana dolžnost je, da se udeležijo sklicanega članskega zborovanja. Sodrugi, veliki boji nas še čakajo in velike naloge, katere zahteva socializem, in radi tega je potreba dela in zopet dela.

Za kožno opozorilo naj vsem našim cenjenim članom velja eno: brez dela ni letja brez boja ni svobode; zatorej mora vsak, kdor čuti socialistično tudi za stranko dolati, jo ščititi, razširjati in delati po programu, katerega ima delavska organizacija. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Shod v Celju. Železničarski shod se bo vršil v soboto dne 3. t. m. pri Zelenem travniku v Celju z dnevnim redom o službeni pragmatiki in naredbah glede ureditve plače v dinarški veljavi.

Voliva v cenilno komisijo za predpis osebno dohodnine se vrše za mesto Celjo in za politični okraj Celje dne 25. sept. Imenik volilnih upravičencev je od 22. t. m. do 29. t. m. razgnet v svrhu reklama-

elij. V Celju mestu je 1071 volilcev, ki volijo tri člane in 3 namestnike. Ostali politični okraj voli skupno 6 članov in 6 namestnikov in sicer po 2 iz celjskega ter po enega iz vranskega, gornjegranskega, šmarnskega in laškega okraja. Okraj okoli Celja šteje 3560, Vransko 660, Gornji grad 763, Šmarje 888 ter Laško 7413 volilnih upravičencev.

Devčip ali kaj? Na progi Celje—Zidanmost je vstopil v vlak civilist in policist. Ko vstopi, zahteva od potnikov časopise, rekoč, da pobere vse časopise, ker ima tak ukaz od oblasti. V vlaku so bili Čelji in Slovenci ter so se čudili takemu nastopu, ki je že skrajno originalen. Včeraj se je to zgodilo. Kakšen pomen ima ta modrost? Res čudne so razmere pri nas.

V Velenju se bo vršil železničarski shod v nedeljo dne 4. t. m. predpoldne.

Dopisi.

Hrastnik. Tukajšnje orožništvo je zaplenilo večjo množico salam — ker so bile pokvarjene in nevarne — gostilničarju Fr. Logerju. Omenjeni je to pokvarjeno blago prodajal svojim gostom rudarjem, boljšim krogom ga gotovo ni vsiljeval, tako, da je rudar B. resno zbolel. Nekateri si še vedno domišljajo, da je za delavca vse dobro. Zagovarjati se bo moral pred sodiščem.

Ptuj. V nedeljo, 28. avgusta se je vršil napovedan javni shod naše stranke, na katerem je poročal zlasti sodrug Golouh o delovanju socialističnega kluba v konstituenti in o političnem položaju. Shod je otvoril sodrug Komavli, ki je v imenu ptujskega delavstva pozdravil ustanovitev »Socialistične zajednice Jugoslavije« ter izrazil željo, da se jugoslov. proletarijat v najkrajšem času združi v enotno fronto v boju proti meščanski reakciji. Sodrugi Šegula, ki je bil izvoljen predsednikom shoda, je pozdravil navzoče, 400 po številu, v imenu ptujske krajevne organizacije ter podal besedo poslancu sodr. Golouhu. V poldrugurnem govoru je sodr. Golouh poročal o delu naših poslancev v parlamentu ter temeljito ožigal delovanje vladajočih strank, ki niso imele najmanjšega smisla in ki niso hotele nikesar slišati o socialnih in političnih zahtevah delovnega ljudstva. Obširno je poročal o boju, ki ga je naš klub imel v parlamentu z meščansko demokratsko — radikalno — turško — samostojno večino ter pojasnil točke, v katerih je socialistični klub dosegel uspeh. Da ne ostane ta uspeh na papirju, je potrebno, da delavstvo nadaljuje neprestano razredni boj ter da ojači politične in strokovne organizacije, katere bodo ta boj vodile. Nato je poročal o postopanju radičevske — klerikalne — zajedničarske »opozicije«, ki dela opozicijo le zato, da pride do moči ozlogovina na vlado, da bi potem pod drugo fir-

mo nadaljevala reakcionarno »ljudsko« politiko in zatiranje delovnega naroda. Iz vsega delovanja vseh meščanskih strank je popolnoma jasno, da tirajo državo v propad. Edini delavsko — kmečki proletarijat, združen v enotni falangi je zmožen urediti državo v pravi demokratični smislu, urediti državo, v kateri pride ljudska volja na cel črti do veljave. V tem smislu je sodrug Golouh končal svoj govor pozivljajoč navzoče sodrugi naj gredo na delo za naše organizacije in za popolno zedinjenje jugoslov. proletarijata, ki bo, združen s proletarijatom celega sveta, delal za zmago socializma. Nato se je sodrug Komavli dotaknil nesramnih napadov nasprotih strank, ki očitajo vse mogoče izmišljene napake socialistični stranki, ki pa ne vidijo lastnih napak, ki so take, da ne škodijo njim samim pač pa ljudstvu. Ko je še sodrug Podgoršek predlagal zaupnico poslancem, ki je bila sprejeta enoglasno, in pozval poslance naj na kompetentnem mestu protestirajo proti samolastnemu postopanju raznih političnih uradnikov, ki posebno ovirajo potrditev socialističnih županov v podeželskih občinah, je sodrug Šegula zaključil ta lepo uspešni shod. — Popoldne se je vršil sestanek zaupnikov in soc. občinskih odbornikov, na katerem se je razpravljalo o organizatoričnem delu ter o ponovni volitvi ptujskega župana.

Brezobzirnost klerikalnega gostilničarja Jožeta Krulca v Sv. Lenartu pri Brezicah. Imel sem smolo, da me je okrajno sodišče imenovalo oskrbnikom posestva Zabkar na Črncu. Ker sem pa bil 25. avgusta zaslisan kot oskrbnik omenjenega posestva glede pogodbe za neko njivo, ki jo je kupil gostilničar Krulc, tik preden se je je posestnica stavila pod nadzorstvo. Krulc je pokosil deteljo na omenjeni njivi, preden je bila pogodba potrjena ali razveljavljena, zato sem stavil pri sodnijski predlog, naj se pokošena detelja pretehta, da se bo pozneje, kadar izreče sodišče zadnjo besedo, tudi v tem smislu lahko kaj ukrenilo. Okrajno sodišče je pristalo na predlog in je mene poslalo s pooblastilom, da mora g. Krulc izvršiti omenjeno zahtevo. Ali Krulc me je tako grdo napadel, kakor bi bil zavžil preveč alkohola. Obnašal se je kakor blazen, po sobi je kričal, kaj meni mar sodnija, kaj meni mar njeni odloki, marš vun, itd. ter ti imaš biti pri železnici, marš vun, itd. ter se tresel na vsem životu. Njegova boljša polovica me je potiskala pri vratih vun in vrata zaloputnila za mano, in vpila kakor blazna, mi smo njivo kupili, pa fertz, Res ne vem, ali jo je pokosil g. dekan Žižkar na Vidmu učiti take manire, ko je bila več let njegova kuharica? Vi, ki v vsakem človeku vidite grešnika, vi ki hočete vse pete svetnikom oblizati v cerkvi, ste tako surovi v svoji razjarjenosti, podobni zverini. V vsej nagoti ste se pokazali, da je vaša pobožnost samo navidezna. Da bo javnost natančno poučena o tej lepi dvojici, moram omeniti, da je kupila omenjeno njivo čisto po mrtvi ceni, ker posestnica iste preveč

rada pogleda na dno kozarca. In tako je klerikalni gostilničar g. Krulc izrabil priliko in prišel do dobre in cenene njive, in odtod ta srditost napram moji osebi. Tukaj se je pokazala njuna izobrazba v vsej nagoti. Krulčeva nimata otrok; če bi bila pogodba obveljala, bi bila njiva vzeta devetm letnim nepreskrbljenim otrokom. Sodišče prve inštanice je pogodbo že razveljavilo. Tovariše železničarje pa opozarjam na to dvojico, ker možakar pravi, da železničar nima druge pravice kakor biti pri železnici; po njegovem mnenju smo brezpravna para, zapomnite si to! — Ivan Baraga, železničar.

Mežica. Zahvala. Podružnica JSDS in Unija slov. rudarjev se najtopleje zahvaljuje državnemu nadzorniku, g. svetniku Čihelka, za preskrbo denarnih sredstev za izlet ljudske šolske dece delavskega sloja v Maribor. Doslej se še v nobenem kraju obneje Slovenije ni priredil tak izlet. Istotako se tudi zahvaljujemo županu sorogu Grčarju, za prirečeno kosilo. 40 malih otrok delavcev trpinov, ki po navedi samo vsak svetek kosijo meso in ki se morejo voziti po železnici in si ogledati kakšen kraj samo tedaj, kadar jih žene trpljenje s trebulom za kruhom, bo omenjenim prijateljem dece še dolga leta hvaležno in jim stavi v svojem srečnem spomeniku, ki je neporušljiv. — Podružnica Mežica »Unije« slov. rudarjev in podružnica JSDS.

Po svetu.

Madžari so takoj po zasedbi Bajle in Baranje proglasili prekl sod nad tamošnjim prebivalstvom. Tisoč in tisoč ljudi beži obupanih in puščajoč vse svoje imetje grabežljivim rokam krščanskih hijen, v našo državo. To je žalostni konec vseh svečanih budimpeštanskih obljub. — Madžarske tolpe se ne zadovoljujejo z ozemljem, ki jim gre po mirovni pogodbi, temveč so udle tudi že v naše ozemlje. Na znanem posestvu Belje so odpeljali vso živino. Naši jih zasledujejo z orožniki. Zapadnoogrškega ozemlja Horthyjevci nočejo vsega izročiti Avstriji. Prišlo je že do krvavih pobojev, iz katerih se utegnejo izcimiti še težki dogodki. Značilno, da grozijo Madžari v tem ozemlju tudi Angležem, nekoga njih častnika so ubili. To so tisti Angleži, ki so brez milosti vztrajali na tem, da izpraznijo naše oblasti Baranjsko in bajske trikot. — Albanski vladi huda prede. Uporni Miriditi so ravnokar ujeli enega glavnih poveljnikov vladnih čet z vsemi njegovimi možmi, ki jih je nad 1000. Med tem pa se Italija pogaja z Anglijo glede kosa Albanije, ki bi ga rada pobasala v svoj nenasični žep. — Nemška delavska komunistična stranka je ustanovila četno internacionalo za vse komunistične stranke, radikalnejše od boljleviske. To je pa že druga tretja internacionala. — Nemški krščanski socialni voditelj, poslanec Erzberger, je bil prejšnji teden od neznanih fantalnov umorjen. Gre brez dvoma za političen umor pangermanistične dru-

hal, ki ga je sovražila radi njegove akcije za mir, ko je Nemčija propadla. V vojnem času je Erzberger glasoval za vojne kredite. Razumljivo, da vlada radi tega dogodka v Nemčiji veliko razburjenje in socialistično delavstvo, ki je že samo na isti način po isti vsenemški roki izgubilo par svojih najboljših mož, hoče magari s skrajnim sredstvi napraviti konec temu stanju. — Mirovna pogodba med Zedinjenimi državami in Nemčijo so podpisali 25. pr. m. — Ljudsko štetje na Angleškem je izkazalo 42.767.530 duš. V samem Londonu je 7 milijonov 467.168 ljudi, več kot polovica vsega prebivalstva v Jugoslaviji. — V Hullu na Angleškem je eksplodiral med vožnjo največji zrakoplov, ki se je ravno pripravljaj, da poleti preko oceana v Ameriko. — Grki in Turki se tepejo, to je, Turki tepejo Grke, ker se je bojna sreča temeljito obrnila. Mi smo Grkom ta žalostni konec že zdavna prorokovali, pa nam niso hoteli verjeti. —

Število časopisov v Čehoslovski. Čehoslovski biografski zavod je izdal novinski katalog celokupnega tiska v republiki brez razlike jezika. Iz publikacije je razvidna sledeča statistika časopisov za leto 1920: 1684 čehoslovških, 589 nemških, 96 madžarskih, 14 ukrajinskih, 10 poljskih in še 30 časopisov v raznih tujih jezikih, torej skupaj 2423 časopisov. Od tega je bilo 193 dnevnikov, 632 tednikov in ostali so različni periodični časopisi.

Priradni zakladi v Rusiji. V Rusiji so vsak čas odkrili novi priradni zakladi. V bližini Balahija (Ruska Armenija) je bilo odkrito ležišče železne rude, katero cenijo na 800 milijonov pudov. Z eksploatacijo prično že v jeseni. Velika železna polja so bila odkrita tudi v guberniji Olonec na bregovih Onega jezera, katere cenijo na milijarde pudov in kjer se nahaja poleg bakrene kovine tudi nikel in mangan v bogatih množinah. Pri Abdorsku v guberniji Tobolsk so zadeli poleg železne rude na rumeno okro kakor na premogovne sklade. Omeniti je tudi treba, da pridobivanje platine znatno narašča. V aprilu t. l. je znašal pridelek samo 1,5 kg, v maju pa že 45 kg.

Pod vodstvom dr. Mac Millana je odšla nova ameriška ekspedicija na severni tečaj, da prouči natančneje na licu mesta razne probleme zemeljskega magnetizma, magnetičnega zemeljskega tečaja, severnega sija, zemeljskih električnih tokov in meteorološke ter električne lastnosti ozračja. Ekspedicija je zelo dobro opremljena.

Interesantnost. Eskimi v God Haabtu (v Grenlandiji) so začeli izdajati svoj list, mesečnik, »Kalorikimik« imenovan. Naročnina na ta list stane: celoletno eno kožo morskega psa, polletno dve raci, četrtletno 12 jajc. Posamezna številka stane 1 jajce. Kdor ne verjame, naj pošlje 3 jajca.

Mesto brez tobaka. V Zedinjenih državah, v Kansasu je mesto Topeka, v katerem so l. 1907, strogo prepovedali proizvodnjo cigaretov. No, tekem časa, zlasti tekem vojne so na to naredbo pozabili in lo-

prekršili. Te dni pa se je tamošnja policija nanjo spomnila, zaprla 35 lastnikov tobakarnih tovarn in jim zaplenila vso robo.

Med radiografskima postajama Chelmsford na Angleškem in v bližini Berna v Švici so poizkusili dobiti zvezo. Poiskusi so se izborni obnesli in tako bo deloval brezžični brzojav za časa konference Zveze narodov med Anglijo in Švico.

Obletnica Dantejeve smrti — italijanski državni praznik. Italijanska vlada je proglasila 14. septembra 1921. leta, dan 600 obletnice smrti velikega pesnika Dantega Alighierija, za italijanski državni praznik.

Samomori v Ameriki. Po vesteh iz Washingtona so se v Zedinjenih državah letos zopet zelo pomnožili samomori. V prvi polovici tekočega leta je izvršilo samomor 7000 oseb, dočim je bilo v istem času v minulem letu zabeleženih samo 1771 samomorov. Med letošnjimi samomorilci je 500 otrok.

Res so za nič. Iz Londona brzojavljajo, da je zopet neki veliki angleški zrakoplov, ki je hotel v Bruselj, štiri milje pred Calaisom padel v morje. Število žrtev še ni znano. Včeraj smo pisali, da menl angleška vlada svoje zrakoplove kot ničvredno blago prodati v tuje dežele.

To in ono.

* Čudna zakonska ločitev. List iz Carigrada poročajo v naslednji orientalski posebnosti: Pred dnevi je bila izročena ekumenskemu patrijarhatu v Carigradu čudna prošnja za ločitev zakona. Zadeva se tiče najmlajšega zakonskega para na svetu. Mož je star 13 let, a žena 12 let. Pred šestimi meseci sta se poročila, toda sedaj izjavljata, da nista drug za drugega.

Velika zaloga! Cenik zastoj!

Trgovina z pohištvo
Karl Preis, Maribor
Stolni trg (Domplatz)

Najboljša in najcenejša priložnost
za nakup

≡ pohištva ≡

za delavce in železničarje.

Solidna postrežba! Nizke cene!

Največja izbira
najnovejših, najfinjših in najcenejših
oblek za gospode, dame in otroke
v trgovini
O. Bernatovič
Mestni trg št. 5-6.
V zalogi tudi moški klobuki
in kožuhovina.

Inserirajte v „NAPREJU“

Sprejemem takoj deset dobrih in treznih usnjarskih pomočnikov

v stalno delo pri dobri plači in prostem stanovanju.

Aleks Podvinec, tovarna usnja
v Radečah pri Zidanemmostu.

Več
slaščičarjev
in
lectarjev
se sprejme pri
tvrdki Jos. Rajšter,
Šoštanj-Celje.

Suhe gobe,
laneno seme in druge deželne pridelke plača najbolje
SEVER & KOMP.,
Ljubljana, Wolfova ulica 12.

AUTOMOBILI
motorji
KOLESA
PNEUMATIKA
vsi deli in oprema
en-gros en-detali
J. GOREC, Ljubljana,
Gospodarska cesta 14.
Semenj:
Paviljon H., št. 250.

Otvoritveno naznanilo.
Cenj. p. t. delavstvu in uslužbencem uljudno naznanjam, da sem otvoril pod trdko
„Oblačilna industrija A. KUNC“
Ljubljana, Gosposka ulica št. 7
veliko konfekcijsko trgovino
z moškimi in deškimi oblačili od priproste do najfinjše izvršitve. Ker imam v zalogi izključno le **lasne izdelke**, morem kot prva roka, poslužiti z dobrim blagom po **izvanredno nizkih cenah**. Lepe in dobre obleke iz volnenega blaga za moške od K 900 naprej. Močne moške hlače od K 120 naprej. Priporočam, da si v lastno korist ogledate kakovost in ceno mojega blaga!
Z velespoštovanjem
A. KUNC.

Naslednje tvrdke toplo priporočamo čitateljem ... **≡ Obrtna naznanila! ≡** ... Naslednje tvrdke toplo priporočamo čitateljem ...

KROJAČI
Prva produktivna zadruga krojačev
Maribor, Ruška cesta št. 5
priporoča obleke za moške in ženske po zmernih cenah in dobre kakovosti.
ČEVLJARJI
I. mariborska produktivna zadruga čevljarških izdelkov
Maribor, Orožnova ulica št. 4.

PEKARNE
Prva mariborska delavska
PEKARNA
v Mariboru.

GOSTILNE, OBEDOVALNICE
= Gostilna =
„LJUDSKI DOM“
Maribor, Ruška cesta 7
priporoča
izbornu kuhinjo in pijačo.

Tiskovine
raznih vrst
izdeluje po nizkih cenah
„Ljudska tiskarna“
Maribor.

BARVE, LAKI, KEMIČALJE
„INDUSTRIJA“
Barve, laki in kemično-tehnični izdelki
Maribor, Mejska cesta št. 12.
SPEDICIJA
F. & A. UHER
spedicija in carinsko posredovanje
Maribor, Slovenska ulica št. 8.
Telefon 344. Telefon 344.